

ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МІШЕЛЬ БАЧЕЛЕТ НА ПОСАДІ ПРЕЗИДЕНТА ЧИЛІ

У статті аналізується зовнішньополітична діяльність Мішель Бачелет на посаді президента Чилі. Визначаються основні напрями зовнішньої політики Чилі у рамках двостороннього співробітництва та співпраці з рядом міжнародних організацій. Особлива увага приділяється тихоокеанському напрямку, а також діяльності Мішель Бачелет на чолі організації ООН-Жінки.

Мішель Бачелет приймала участь в усіх можливих зустрічах на найвищому рівні найбільших організацій Латинської Америки – АЛКА, УНАСУР та ОАД – та Іbero-американських самітах, де проголошувала необхідність інтенсифікації економічної та політичної співпраці у регіоні.

За президенства Бачелет Чилі активно співпрацювала з Аргентиною, Болівією, Бразилією, Венесуелою та Перу у рамках ЛАКБ. Значну увагу також приділялася відносинам зі США та Іспанією. Також чільне місце займає Тихоокеанський Альянс. Також Мішель Бачелет приділяла увагу питанню гендерної рівності та розширення представництва жінок в усіх сферах діяльності суспільства світу.

Ключові слова: Мішель Бачелет; Чилі; Тихоокеанський Альянс; ООН-Жінки.

Постановка проблеми. Протягом тривалого часу у світовій історії жінки були представниками скоріше «політичної меншості», проте у XXI столітті державне управління, політичне лідерство, громадсько-політична діяльність та політико-партійна організація вже стали неможливими без участі жінок. Усе більше жінок по всьому світу займають високі державні посади, але й досі ці випадки виглядають скоріше винятками з правил, аніж константою. Мішель Бачелет, діючий президент Чилі, є першою жінкою в історії країни, яка зайняла найвищу політичну посаду в країні. У її активі значна кількість досягнень як внутрішньополітичного, так й зовнішньополітичного плану. Серед основних напрямів зовнішньої політики Чилі Бачелет можна визначити такі: активна співпраця з країнами Тихоокеанського регіону та США, налагодження відносин з країнами регіону, діалог між МЕРКОСУР та Тихоокеанським Альянсом, а також співпраця з різноманітними міжнародними організаціями. Особливу увагу слід звернути на діяльність, спрямовану на захист прав жінок у світі як під час президенства, так й на чолі організації ООН-Жінки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій з даної теми. У вітчизняній історіографії тема Чилі та діяльності Мішель Бачелет на посаді президента країни майже не розглядається. Це можна пояснити географічною віддаленістю між країнами та різними напрямками орієнтації зовнішньої політики. Серед доробок українських фахівців автор розглянув ряд статей

І. Плевако, які допомогли сформувати загальне уявлення про зовнішню політику Чилі на сучасному етапі [5; 6]. *Російська наукова школа* представлена фахівцями Інституту Латинської Америки при Російській Академії наук (ІЛА РАН). Найбільшою уваги заслуговує наукова діяльність Л. Дьякової, яка комплексно досліджує внутрішню та зовнішню політику Чилі, зокрема, й зовнішньополітичний напрям під час президенства Мішель Бачелет [2; 3]. Ще одною ґрунтовною працею з даного питання є колективна монографія фахівців Інституту [7]. Зовнішню політику Мішель Бачелет у регіоні та відносинах Чилі з США вивчали Г. Заєв [4] та М. Брагін [1]. Серед матеріалів представників *західної наукової школи* слід відзначити дослідження відносин Чилі з Іспанією з 1990 по 2013 рр. (у т.ч. й під час першого президенства Мішель Бачелет) іспанського фахівця Ф. Санчез [20]. Представники *американської школи* Б. Котчвар та Н. Абертоні досліджують взаємовідносини двох найбільших економічних блоків – Тихоокеанського Альянсу та МЕРКОСУР, а також політику посередства Чилі Мішель Бачелет [14]. У свою чергу історію та сучасність територіальної суперечки між Чилі та Болівією у своїй статті вивчає С. Вуді [2]. *Латиноамериканська школа* представлена статтею А. Ребоссіо, що присвячена відносинам між Чилі та Аргентиною після повернення до влади Мішель Бачелет [18].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основне завдання даної статті – з'ясувати основні напрями зовнішньої політики Мішель Бачелет.

Відносини з міжнародними організаціями. Чилі продовжує співпрацювати з АЛКА, який занепадає в результаті конкуренції з АЛБА та МЕРКОСУР, також країна продовжує користуватися привілеями асоційованого членства в МЕРКОСУР відповідно до угоди від 1 жовтня 1996 року. У вересні 2006 року через 30 років після рішення Піночета вийти зі складу Андського співтовариства країна повернулася до організації, проте у якості асоційованого члена. Проте відносини Чилі з АЛБА склалися не кращим чином.

У 2008 році Мішель Бачелет виступила в якості першого президента саміту Союзу південноамериканських націй (УНАСУР) у Сантьяго, скликаного з метою проаналізувати серйозний політичний конфлікт у Болівії. На саміті були присутні дев'ять з дванадцяти президентів УНАСУР; єдиним представником великої держави, який був відсутній, став президент Перу А. Гарсія. Вона також була господаркою Саміту лідерів в 2009 році [2, с. 58–60].

У листопаді 2007 року Бачелет виступила організатором XVII Ібероамериканського саміту на вищому рівні в листопаді 2007 року в Сантьяго, метою якого було врегулювання конфлікту між Уругваєм та Аргентиною, а також саміту прогресивних лідерів у березні 2009 року в Вінья-дель-Мар, в якому взяли участь керівники центрального Америки і Європи. У лютому 2009 року Бачелет здійснила перший візит на Кубу з часів президенства Альєнде 1972 року. На острові вона зустрілася з братами Раулем і Фіделем Кастро та виступила за зняття блокади США.

Основні напрями двостороннього співробітництва. *Відносини з Аргентиною.* Коли Аргентину замість Нестора Кіршнера очолила Крістіна Кіршнер відносини між державами дещо погіршилися, наприклад, була заморожена декларація про стратегічні відносини між країнами. Цьому посприяло й загострення щодо нанесення на мапи в Аргентині спірних територій в Антарктиці у якості володінь Буенос-Айресу. Проте обидві країни підтримують претензії одна одній на антарктичні території, які входили до складу Аргентини та Чилі, коли вони були ще іспанськими колоніями. Слід також відзначити, що Чилі активно виступає на підтримку Аргентини у суперечці з Великою Британією довкола Фолклендських островів, а Аргентина в свою чергу відстоює необхідність вирішення територіального конфлікту між Чилі та Болівією на рівні двосторонніх переговорів [9; 17].

Свідченням покращення відносин між лідерами стало підписання 30 жовтня 2009 року історичного рамкового Договору про інтеграцію та співпрацю, що замінив Договір про мир та дружбу між державами 1984 року. Цей договір відзначив суттєве поглиблення у відносинах між державами, що в подальшому має стати стратегічними [2, с. 56–60].

Після повернення Мішель Бачелет на посаду президента Чилі відносини між країною та Аргентиною продовжили розвиватися у напрямку поглиблення та розширення. Першою країною, яку відвідала з офіційним візитом президент Чилі після того, як в берез-

ні 2014 року знову очолила країну, стала саме Аргентина. Однією з головних причин такого вибору стало бажання знайти підтримку ініціативи Чилі по зближенню двох економічних блоків Південної Америки – Тихоокеанського Альянсу та МЕРКОСУР. Під час візиту президенти також оговорили реалізацію двох прикордонних проектів, пов'язаних зі збільшенням шляхів сполучень між країнами, особливо в гірських районах.

У грудні 2015 року новообраний президент Аргентини Маурісіо Макрі під час візиту до столиці Чилі та зустрічі з президентом країни Мішель Бачелет оголосив про поглиблення співпраці з країною в енергетичній сфері, але Чилі в даному випадку скоріше буде виступати не як експортер, а як посередник між постачальниками сировини та Аргентиною [4, с. 38].

Відносини з Болівією. Суперечливим моментом у відносинах між Чилі та Болівією є вимога останньої повернути собі коридор Атакама (зараз чилійська область Антофагаста), який би забезпечив Болівії вихід до моря. Чилі готова розширити потужності своїх портів по прийому болівійських експортних суден, проте відкидає вимоги про передачу своєї суверенної території Болівії, називаючи це порушенням принципу суверенітету. Обидві сторони жорстко захищають свої позиції з даного питання [2, с. 58].

Проте під час першого президенства Мішель Бачелет сторонам вдалося налагодити конструктивний діалог, розробивши в 2006 році робочу програму з 13 пунктів, до яких окрім гуманітарного та дипломатичного діалогу була включена можливість створення «морського коридору». Мішель Бачелет намагалася вирішити дане проблемне питання ще до завершення строку своїх повноважень, проте діяльність комісії здебільшого зводилася до зустрічей з метою обговорення проблемних питань [3, с. 268–269].

Після того, як Мішель Бачелет залишила посаду президента Чилі в березні 2010 року відносини між країнами досягли найбільшого напруження, коли Болівія в 2011 році вирішила винести територіальну суперечку до Міжнародного суду в Гаазі. Попереднє заперечення Чилі було відхилено судом, а розгляд проблеми був відкладений до 25 липня 2016 року. Коли ж Бачелет повернулася до президенства в березні 2014 року, то заявила, що Чилі не збираються поступатися частиною своєї території задля вирішення конфлікту з Болівією [22].

Відносини з Бразилією. Відносини між країнами відзначаються інтенсивною та динамічною торгівлею, а економічні відносини мають стратегічне значення. Чилі однією з перших підтримала ініціативу Бразилії по створенню УНАСУР, а президент Мішель Бачелет навіть стала першим президентом новоствореної організації. Саме тісні відносини в рамках УНАСУР сприяли налагодженню відносин між країнами та поглибленню співпраці.

Окрім цього, відносини між державами характеризуються високою інтенсивністю візитів на вищому та найвищому рівні. На початку президенства Бачелет в квітні 2007 року Чилі для участі у тристоронній зустрічі в Ла Пас з офіційним візитом відвідав президент Бразилії Луїз Інасіо Лула да Сілва. У грудні 2009

року з офіційним візитом Мішель Бачелет відвідала Сао-Паоло, Бразилія. У 2010 році з ініціативи президентів була створена двостороння комісія для поглиблення співпраці між країнами. На початку травня президент Бразилії Лула да Сілва відвідав Сантьяго, щоб особисто висловити Мішель Бачелет слова підтримки щодо землетрусу, який сколихнув Чилі 27 лютого того ж року [17].

Відносини з Бразилією залишилися одним з пріоритетних напрямків зовнішньої політики Чилі під час другого президентства Мішель Бачелет. 12 червня 2014 року президент Чилі відвідала Бразилію з офіційним візитом, під час якого вона зустрілася з президентом країни Ділмоу Руссефф. Лідери країн обговорили питання двосторонніх відносин, серед яких найважливішими були співпраця в енергетичній сфері та торгівля, а також питання регіонального та міжнародного характеру. Також під час свого виступу Мішель Бачелет зазначила необхідність співпраці між Тихоокеанським Альянсом та МЕРКОСУР.

Відносини з Венесуелою. Відносини між Чилі та Венесуелою під час президентства Бачелет були доволі прохолодними. Це пояснюється як радикальним характером об'єднання АЛБА, очолюваного Уго Чавесом, одним з завдань створення якого була альтернатива впливу США, які є одними з найголовніших партнерів Чилі, так й власне зовнішньополітичними пріоритетами країн, що не збігаються. Якщо Чилі активно співпрацює з США перше за все в економічному плані в рамках угоди про вільну торгівлю, то для Венесуели ця країна вважається ворогом, від впливу якого необхідно позбавитися. Проте різниця в політичному баченні не позначилася на стосунках між двома політиками [10].

Слід відзначити, що у квітні 2007 року для участі у першому енергетичному саміті УНАСУР Мішель Бачелет відвідала Венесуелу з офіційним візитом, в рамках якого вона зустрілася з президентом країни Уго Чавесом. У підсумку зустрічі була ухвалена спільна декларація стосовно питань, які представляли спільний інтерес [19].

Відносини з Іспанією. Іншим важливим партнером Чилі є Іспанія, яка з моменту підписання в Мадриді в травні 2006 угоди є стратегічним партнером країни. Країни активно співпрацюють в рамках Іberoамериканських самітів, які відбуваються на щорічній основі. Зокрема, у листопаді 2007 року прем'єр-міністр Іспанії Сапатеро та король країни Хуан Карлос відвідали Чилі з офіційним візитом задля участі у 17-му Іberoамериканському саміті. Під час візиту лідери країн зустрілися задля обговорення спільного бачення співпраці в Іberoамериканському регіоні, позиції щодо країн-учасниць АЛБА, який очолює Уго Чавес. Також з ініціативи Мішель Бачелет в 2007 році був розроблений проект співпраці довкола двох регіонів Аріка Парінакота та Лос Ріос в сферах туризму, видобувної промисловості, сільського господарства та комунікацій [20, с. 5–10].

Відносини між державами зберігли стратегічний характер й після повернення до президентства Мішель Бачелет. У жовтні 2014 року президент Чилі Мішель Бачелет відвідала Іспанію, де зустрілася з прем'єр-

міністром країни Маріано Рахоем. Під час спільної пресконференції вони повідомили про підписання договорів про співпрацю в сферах боротьби зі злочинністю та тероризмом, обміну дипломатичним персоналом, поновлення наукової та технічної співпраці [21].

Відносини з Перу. Відносини Чилі з Перу та Болівією ускладнюються через суперечки довкола території, які країни втратили під час тихоокеанської війни 1879-1883 років (Болівія втратила доступ до океану), у якій перемогла Чилі. Перу, зокрема, звинувачувала Чилі в постійному порушенні своєї морської зони, заявляючи, що всі попередні укладені договори стосуються виключно території рибного промислу. А Чилі – кордонні своїх морських територій північніше, тобто вони включають частину перуанських територій.

Бачелет та президент Перу Алан Гарсія вступили на шлях поліпшення відносин між державами, зокрема, президент Чилі була присутня на інавгурації президента Перу. Алан Гарсія підтримував економічний розвиток Чилі та її політику по укладанню мережі угод про вільну торгівлю.

Хоча й між Перу та Чилі не залишилося територіальних суперечок, а перуанці після визнання Лімського договору 1929 року відмовилися від своїх претензій на чилійські регіони Аріка та Тарапака, питання демаркації морського кордону залишалось суперечливим у відносинах між державами. У 2008 році перуанський уряд подав скаргу на Чилі до Міжнародного суду ООН в Гаазі. Чилі категорично не визнає претензій Перу. Під час останнього місяця перебування Мішель Бачелет на посту президента Чилі, у 2010 році, вона спільно з майбутнім президентом Піньєрою оприлюднили власну відповідь на скаргу Перу та надалі її суду в Гаазі. Але дане проблемне питання не зачіпало ратифікацію угоди про вільну торгівлю, яка була підписана двома країнами 22 серпня 2006 року та стала додатком до Угоди про економічне співробітництво 1998 року. Він набув чинності 1 березня 2009 року [17].

Напруження у відносинах між державами через територіальний конфлікт залишалось й після того, як Мішель Бачелет вдруге стала президентом Чилі. Хоча й його градус дещо знизився після оприлюднення рішення Міжнародного суду в Гаазі на користь Перу. Перуанська сторона виявилася у вигащі, тому що частина морської поверхні, отримана у Чилі, є однією з найбагатших у світі за запасами риби і морепродуктів. Ще до того, як Мішель Бачелет повернулася до виконання обов'язків, вона назвала це рішення «блочною втратою для Чилі». Не зважаючи на це, країни продовжують активно співпрацювати в політичній та економічній сфері, особливо в рамках Тихоокеанського Альянсу, створеного в 2012 році.

Відносини з США. Відносини США, основним торговим партнером Чилі, розвиваються доволі стабільно. Країни активно співпрацюють в рамках Угоди про вільну торгівлю, що вступив в силу 1 січня 2004 року. Перший робочий візит Бачелет в Вашингтон відбувся у червні 2006 року. Через три роки Бачелет зустрілася з президентом Бараком Обамою під час офіційного візиту до США в червні 2009 року, останній назвав Бачелет «одним з кращих лідерів» Латинської Америки. Під час зустрічі президенти зокрема обговорили

питання співпраці над проектами щодо екологічно чистої енергетики [10].

Взагалі, відносини між країнами характеризуються високою інтенсивністю візитів на вищому та найвищому рівні. Наприклад, окрім вищезгаданих візитів у квітні 2007 року Чилі відвідав заступник держсекретаря США Роберт Гейлз. Під час візиту він зустрівся з Мішель Бачелет, сторони обговорили питання економічного характеру.

У 2008 році Мішель Бачелет двічі відвідала США з робочими візитами: у червні – для обговорення партнерства між штатом Каліфорнія та Чилі в XXI ст., та у вересні – для участі у засіданні ГА ООН в Нью-Йорку [8].

Відносини між державами залишаються одним з пріоритетних напрямів зовнішньої політики Чилі. Особливо активно країни співпрацюють в рамках договору про вільну торгівлю. У червні 2014 року Мішель Бачелет відвідала з офіційним візитом США, під час якого вона зустрілася з президентом країни Бараком Обамою. Президенти обговорили подальше поглиблення відносин між державами, перш за все, в сферах енергетики, освіти та вільної торгівлі. Важливого подією у відносинах між країнами стало цілковите усунення митних бар'єрів у торгівлі з 1 січня 2015 року [8].

Зовнішньоекономічна політика. Основою співпраці Чилі з країнами світу в економічній сфері на сучасному етапі є укладання договорів про вільну торгівлю, що суттєво спрощує торговельні відносини між державами, усуваючи практично всі митні та фіскальні бар'єри. У період з червня 2006 року по березень 2010 року, тобто під час президентства Мішель Бачелет, Чилі підписала ряд угод про вільну торгівлю з Панамою, Перу, Колумбії, Японії, Австралією та Туреччиною, всі з яких, за винятком останньої, вступили в силу до кінця повноважень Бачелет, також були розпочаті переговори з Малайзією і В'єтнамом, договори з обома азійськими країнами вступили в силу в 2012 та 2014 роках відповідно [11].

ООН – Жінки. Після завершення першого президентського стоку Мішель Бачелет відійшла від справ внутрішньополітичних. Майже одразу її діяльність на посту президента була відзначена Університетом Помпеу Фабра в Барселоні, який надав їй ступінь почесного доктора наук «за роботу з захисту прав людини, за просування політику історичного примирення, підвищенню рівня соціальної справедливості, з особливою увагою до жіночому населенню» [15].

У період з вересня 2010 року до березня 2013 року на запрошення Генерального Секретаря ООН Пан Гі Муна Мішель Бачелет стала виконавчим директором новоствореної установи ООН-Жінки (офіційна назва Структура Організації Об'єднаних Націй з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок). Серед пріоритетів Бачелет на чолі організації були: зупинка побутового та гендерного насилля, збільшення політичної участі та лідерства жінок та їх економічних прав і можливостей, підвищення участі жінок в мирних процесах і органів влади для здійснення державної політики в області захисту прав жінок, заборона жорсткого поводження з жінками у зонах конфлікту, а також питання про рівний розподіл

обов'язків між жінками і чоловіками, в тому числі догляд за іншими людьми в контексті ВІЛ/СНІДу [16].

Тихоокеанський Альянс у зовнішній політиці Чилі. Даний напрям посідає важливе місце у зовнішній політиці країни на сучасному етапі, то ж активна діяльність Мішель Бачелет у даному напрямі цьому не виключення. З ініціативи попередника Бачелет був створений Тихоокеанський Альянс, до складу якого увійшло чотири країни – Колумбія, Мексика, Перу та Чилі. Успіхи країн-членів на заданому напрямку та поглиблення міждержавної співпраці між державами-членами організації, направлені на знищення бар'єрів для торгівлі, послуг, пересування людей, вже привернули увагу держав всього світу.

Чилі відіграє значну роль у функціонуванні Тихоокеанського Альянсу. Тут можна згадати й найширшу базу договорів про вільну торгівлю з країнами АТР та світу, й активну підтримку збільшення кількості постійних членів організації, й найбільший економічний потенціал. Ще одним важливим завданням зовнішньої політики Чилі є розширення кількості повноправних членів Тихоокеанського Альянсу. Окрім підтримки Коста-Ріки та Панами на їхньому шляху до повноправного членства, Чилі також підтримує прагнення Гватемали приєднатися до організації [11].

Для Чилі важливим є посилений діалог між країнами Латинської Америки, який може в майбутньому привести до інтеграції, саме с цією метою країна ініціювала проведення діалогу між Тихоокеанським Альянсом та МЕРКОСУР, між якими з самого початку існування Альянсу розгорілися певні суперечності. У червні 2014 року під час саміту Альянсу Мішель Бачелет виступила з ініціативою об'єднання обох союзів. Під час саміту Тихоокеанського Альянсу в Паракасі, Чилі, 1–3 липня 2015 р., країни-члени організації підтвердили своє прагнення поглибити співпрацю з МЕРКОСУР. Ще восени 2014 року Мішель Бачелет заявила, що настав «історичний момент» у налагодженні відносин та подальшому об'єднанні двох блоків. Країни повинні відмовитися від ідеї існування двох протилежних таборів, які не готові до діалогу. «У МЕРКОСУР та Тихоокеанського Альянсу різні економічні моделі, які обидві є важливими. Поступове зближення буде мати значні переваги для країн-членів обох блоків» [13].

Найбільшим досягненням Чилі у даному напрямку можна вважати розробку конкретних завдань по спрощенню торгівлі між блоками, поліпшення експорту, сертифікації електронних виробів, документів про народження та пересування осіб. Офіційна позиція Чилі полягає у тому, що країни обох блоків зацікавлені у покращенні продуктивності економік країн, що потребує більш дешевої енергетики, кращу інфраструктуру, швидшу комунікацію, сучасні порти та вирішення суперечностей щодо експорту мінеральних ресурсів. А різні грошові політики та позиції щодо іноземного капіталу не є перепонами у розробці вигідних угод. Єдиною значною перепонаю можна назвати різницю ідеологій [4, с. 38–40].

Отже, Мішель Бачелет зуміла досягти відчутних успіхів на міжнародній арені. Можна відзначити ак-

тивну торговельну та миротворчу діяльність Чилі за президенства Бачелет:

- були налагоджені традиційно прохолодні відносини з Болівією та Перу, а також територіальні суперечки з якими нараховують не одне десятиліття;
- укладена вражаюча кількість договорів про вільну торгівлю та стратегічне партнерство з країнами Тихоокеанського регіону;

– укріплені відносини з США та згладжені гострі кути у відносинах з Аргентиною та Бразилією, які претендують на лідерство у регіоні та не підтримують таку активність Чилі у тихоокеанському напрямі.

Список використаних джерел

1. Брагин М. Чили La Senora Presidenta / М. Брагин // Международная жизнь. – 2006. – № 1/2. – С. 203–209.
2. Дьякова Л. Территориальный вопрос в политике Чили в начале XXI в. / Л. Дьякова // Ибероамериканские тетради. – № 3(5). – М.: МГИМО-Университет, 2014. – С. 56–66;
3. Дьякова Л. Чилийская демократия: преемственность и перемены / Л. Дьякова. – М.: ИЛА РАН, 2013. – 325 с.
4. Заев Г. Политика Сантьяго в Западном полушарии при М. Бачелет (2006–2010 гг.) / Г. Заев // Латинская Америка. – 2010. – № 6. – С. 35–46.
5. Плевако І. Зовнішньополітичні пріоритети Чилі у геополітичній думці другої половини ХХ – початку ХХІ ст. / І. Плевако // Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. праць. – К.: ІМВ КНУ, 2014. – Випуск 122, ч. 1. – С. 22–31.
6. Плевако І. Тихоокеанський альянс – новий міжрегіональний геополітичний проект / І. Плевако, П. Степанець // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Міжнародні відносини. – 2013. – № 3. – С. 253–268.
7. Чилийская модель: её преимущества и риски (мандат М. Бачелет). – М.: ИЛА РАН, 2009. – 86 с.
8. 20 cosas que quizás no sabías de Michelle Bachelet [Електронний ресурс] // Vidayestilo.terra.cl. – 22.04.2015. – Режим доступу : <http://vidayestilo.terra.cl/mujeres-de-hierro/biografia-de-michelle-bachelet-presidenta-de-la-republica-de-chile.html>.
9. Abihaggle E.C. Es un tema bilateral. Entrevista al embajador argentino en Chile / E.C. Abihaggle [Електронний ресурс] // Los Andes. – 16.02.2014. – Режим доступу : <http://www.losandes.com.ar/article/politica-301282>.
10. Bilateral Relations [Електронний ресурс] // Embajada de Chile en los Estados Unidos de América. Sitio Oficial. – Режим доступу : <http://chile.gob.cl/estados-unidos/en/relacion-bilateral/comercio-relaciones-bilaterales/>.
11. Chile Free Trade Agreement [Електронний ресурс] // United States State Representative. Oficial Site. – Режим доступу : <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/chile-fta>.
12. Chile insists with Pacific Alliance/Mercosur intelligent convergence [Електронний ресурс] // Mercopress. – 2.07.2015. – Режим доступу : <http://en.mercopress.com/2015/07/02/chile-insists-with-pacific-alliance-mercosur-intelligent-convergence> Chile's President Michelle Bachelet Meets With Obama To Discuss Energy Project, Free Trade [Electronic resource] // FOX News Network.
13. Guatemala pedirá a Chile ingreso en Alianza del Pacífico [Електронний ресурс] // LaInfo.es. – 30.02.2015. – Режим доступу : <http://lainfo.es/es/2015/01/30/guatemala-pedira-a-chile-ingreso-en-alianza-del-pacifico/>.
14. Kotschwar B. Can the Pacific Alliance and MERCOSUR bridge the hemispheric divide? / B. Kotschwar, N. Albertoni [Електронний ресурс] // Latin America Goes Global. – 30.07.2015. – Режим доступу : <http://latinamericagoesglobal.org/2015/07/can-the-pacific-alliance-and-mercosur-bridge-the-hemispheric-divide/>.
15. Michelle Bachelet President of Chile [Електронний ресурс] // Encyclopedia Britannica. – Режим доступу : <http://www.britannica.com/biography/Michelle-Bachelet>.
16. Michelle Bachelet, Presidenta de Chile [Електронний ресурс] // Geni.com. – Режим доступу : <https://www.geni.com/people/Michelle-Bachelet-Presidenta-de-Chile/600000007633991211>.
17. Ortiz de Zárate R. Michelle Bachelet Jeria biografía / Ortizde Zárate R. [Електронний ресурс] // Fundación CIDOB. – marzo 2014. – Режим доступу : http://www.cidob.org/biografias_lideres_politicos/america_del_sur/chile/michelle_bachelet_jeria.
18. Rebossio A. Chile and Argentina strengthen relations as President Bachelet returns / A. Rebossio [Електронний ресурс] // El País. – 13.05.14. – Режим доступу : http://elpais.com/elpais/2014/05/13/inenglish/1399994289_892912.html
19. Relaciones Bilaterales [Електронний ресурс] // Ministerio de Relaciones Exteriores. Oficial Site. – Режим доступу : <http://chile.gob.cl/venezuela/es/relacion-bilateral/relaciones-bilaterales/>.
20. Sánchez F. G. Las relaciones bilaterales España – Chile : 1990–2013 / F. G. Sánchez // Documento Opinión. – 2015. – № 120. – P. 5–10.
21. Spain and Chile step up their relations by signing a joint declaration and various sector agreements [Електронний ресурс] // La Moncloa. – 30.10.2014. – Режим доступу : <http://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/presidente/news/Paginas/2014/20141030-chile.aspx>
22. Woody C. Chile and Bolivia are still arguing over the outcome of a war they fought 131 years ago / C. Woody [Електронний ресурс] // Business Insider Inc. – 4.10.2015. – Режим доступу : <http://www.businessinsider.com/chile-bolivia-sea-access-land-dispute-2015-10>.

Т. Е. Богданова,

канд. полит. наук, доцент кафедры,

Ю. А. Шпаковская,

студент, Черноморский национальный университет им. П. Могилы, г. Николаев, Украина

ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ МИШЕЛЬ БАЧЕЛЕТ НА ПОСТУ ПРЕЗИДЕНТА ЧИЛИ

В данной статье анализируется внешнеполитическая деятельность Мишель Бачелет на посту президента Чили. Выделяются основные направления внешней политики Чили в рамках двухстороннего партнерства и

сотрудничества с рядом международных организаций. Особое внимание уделяется тихоокеанскому направлению, а также деятельности Мишель Бачелет во главе организации ООН-Женщины.

Мишель Бачелет принимала участие во всевозможных встречах на наивысшем уровне наибольших организаций Латинской Америки – АЛКА, УНАСУР и ОАД – и Иbero-американских саммитах, где подчеркивала необходимость интенсификации экономического и политического сотрудничества в регионе.

Во время президентства Бачелет Чили активно сотрудничала с Аргентиной, Боливией, Бразилией, Венесуэлой и Перу в рамках ЛАКБ. Особое внимание также уделялось отношениям со США и Испанией. Центральное место занимал также Тихоокеанский Альянс. Мишель Бачелет уделяла внимание вопросу гендерного равенства и расширения полномочий женщин во всех сферах общественной деятельности в мире.

Ключевые слова: Мишель Бачелет; Чили; Тихоокеанский Альянс; ООН-Женщины.

T. Bohdanova,

PhD in Political sciences, Associate Professor,

Yu. Shpakovska,

student, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine

CHILEAN FOREIGN RELATIONS UNDER MICHELLE BACHELET

The article is dedicated to the analysis of the Chilean foreign policy during Michelle Bachelet presidency. It is possible to distinguish a range of foreign policy directions, active cooperation with the countries of the Asia-Pacific Region and the USA, strengthening of relations with the Latin America countries, the MERCOSUR – Pacific Alliance dialogue and partnership with numerous international organizations are among them. Special emphasis is paid to the Pacific direction of Chilean foreign policy under Michelle Bachelet and her activity as the Head of The United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women commonly known as UN Women.

Michelle Bachelet participated in all possible summits of the main Latin America organizations – Free Trade Organization of Latin America (ALCA), Union of South American Nations (UNASUR) and Organization of American states (OAS) – and the Ibero-American ones, where proclaimed the necessity to intensify regional economic and political cooperation.

Under Michelle Bachelet Chile actively cooperated with Argentine, Bolivia, Brazil, Peru and Venezuela within the Latin America region. Huge attention to the relations with the USA and Spain was also paid. However the Pacific Alliance direction remained as the most important one. Moreover Michelle Bachelet actively cooperated with all the countries of the world within the gender equality and women's empowerment directions.

Key words: Michelle Bachelet; Chile; Pacific Alliance; UN Women.

Рецензенти: *Недбай В. В.*, д-р політ. наук, професор,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв;
Семенченко Ф. Г., д-р політ. наук, професор,
Херсонський національний технічний університет, м. Херсон.

© Богданова Т. С., Шпаковська Ю. А., 2017

Дата надходження статті до редколегії 09.03.17